

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЗАСОБАМИ ОРИГІНАЛЬНОЇ ГРАФІКИ

У статті досліджується процес формування художнього образу в оригінальній графіці як одному з провідних напрямів сучасного мистецтва. Розглянуто особливості вираження символічних та емоційних аспектів образу, роль технічних прийомів і матеріалів. Визначено перспективи розвитку авторської графіки у контексті сучасних художніх практик. Також, висвітлюється тема гравюра – як один із найдавніших і водночас актуальних видів оригінальної графіки, яка поєднує в собі технічну майстерність та глибокий символізм, адже кожен штрих, вирізьблений у дереві чи металі, має безпосередній вплив на сприйняття образу.

Ключові слова: художній образ, оригінальна графіка, гравюра, символіка, композиція, мистецтво.

The article examines the process of creating an artistic image in original graphics as one of the leading directions of contemporary art. The features of expressing symbolic and emotional aspects of the image, the role of technical methods and materials are considered. The prospects for the development of author's graphics in the context of contemporary artistic practices are defined. The topic of engraving is also highlighted – as one of the oldest and at the same time most relevant types of original graphics, which combines technical mastery and profound symbolism, since every stroke carved in wood or metal has a direct impact on the perception of the image.

Key words: artistic image, original graphics, engraving, symbolism, composition, art.

Постановка проблеми. Формування художнього образу є однією з ключових проблем мистецтвознавства. У графіці цей процес має особливу специфіку, адже в ній поєднуються пластичні засоби виразності, символічні підтексти та технічні можливості різних способів друку. Оригінальна графіка вирізняється, що забезпечує неповторність образу та високий рівень художньої індивідуальності. Проблема полягає у вивченні механізмів формування образу, що поєднує традиційні засоби і новітні експерименти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика художнього образу досліджувалася багатьма науковцями. Теоретичні аспекти аналізу образності у мистецтві розкривали О. Лосєв, Б. Личковах, М. Каган. В

українському мистецтвознавстві значна увага приділялася вивченню графічної мови та її символічних кодів (О. Петрова, Л. Савицька). Проте питання формування художнього образу саме в оригінальній графіці ще не знайшло достатнього висвітлення, що і зумовлює актуальність дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення особливостей формування художнього образу засобами оригінальної графіки та розкриття ролі технічних і художніх прийомів у цьому процесі.

Виклад основного матеріалу. Художній образ у графіці формується через взаємодію кількох чинників:

1. Лінія та штрих – основні інструменти виразності, що дозволяють передати ритм, динаміку, емоційний стан.
2. Тональні співвідношення – контраст світла й тіні створює просторову глибину, акценти та драматургію композиції.
3. Фактура та матеріал – у гравюрі на дереві, офорті чи ліногравюрі фактура поверхні стає невід’ємною частиною образу.
4. Символіка – образ у графіці нерідко спирається на метафоричні та алегоричні засоби. Особливе значення має символіка тварин, рослин, геометричних форм, які виступають носіями культурних кодів.
5. Композиція – організація простору на аркуші дозволяє зосередити увагу глядача на головному, створюючи завершений художній наратив.

Оригінальна графіка, на відміну від репродуктивної, передбачає безпосередню авторську участь у процесі творення образу. Це може бути як класична гравюра, так і експериментальні техніки з поєднанням різних матеріалів. У сучасному мистецтві спостерігається тенденція синтезу традиційних засобів графіки з цифровими технологіями, що відкриває нові можливості для візуалізації художнього образу.

Висновки. Формування художнього образу засобами оригінальної графіки є складним і водночас гнучким процесом, що поєднує індивідуальність автора, технічні можливості матеріалу та культурно-символічний підтекст. Серед різноманітних методів особливе місце займає гравюра, адже вона дозволяє митцю через лінію, фактуру й тональність створювати образи з високим рівнем узагальнення та виразності. Кожна техніка – ксилографія, офорт, літографія чи ліногравюра – відкриває власні художні можливості й визначає характер образності.

Оригінальна графіка не лише зберігає традиційні засоби мистецького висловлення, а й активно взаємодіє з новітніми технологіями, збагачуючи сучасний художній простір. Вона є важливим засобом комунікації, оскільки через символіку, метафору та візуальну узагальненість здатна глибоко впливати на сприйняття глядача.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні взаємодії класичних графічних технік із цифровими медіа та аналізі ролі авторської індивідуальності у процесі творення художнього образу в сучасному культурному контексті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Личковах Б. О. *Філософія мистецтва*. – К.: Либідь, 2000.
2. Петрова О. В. *Символіка в образотворчому мистецтві України XX ст.* – К.: Наукова думка, 2012.
3. Савицька Л. І. *Українська графіка: історія та сучасність*. – Львів: Світ, 2015.

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Малежик Ю.М.